

ЧЕТВРТО ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ КОЛОМПАР против СРБИЈЕ
(Представка број 34167/15)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

26. септембар 2023. године

Ова пресуда је правоснажна, али може бити предмет редакцијске измене.

У предмету Коломпар против Србије,

Европски суд за људска права (Четврто одељење), на заседању Одбора у саставу:

Tim Eicke, *председник,*

Branko Lubarda,

Ana Maria Guerra Martins, *судије,*

и Branimir Pleše, *вршилац дужности секретара Одељења,*

Имајући у виду:

представку (бр. 34167/15) против Републике Србије коју је 20. јуна 2015. године, према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција”), Суду поднела држављанка Републике Србије, гђа Рожа Коломпар, рођена 1974. године (у даљем тексту: „подносиатељка”), коју је заступао г. В. Јухас Ђурић, адвокат из Суботице;

одлуку да се о притужби због наводне неправичности предметног кривичног поступка обавести Влада Србије (у даљем тексту: „Влада”), коју заступа њена заступница, гђа З. Јадријевић Младар, и да се остатак представке прогласи недопуштеним;

Запажања страна у спору;

да Влада није уложила приговор на разматрање представке од стране Одбора;

Након већања на затвореној седници одржаној 5. септембра 2023. године,

Доноси следећу пресуду, која је усвојена тог дана:

ПРЕДМЕТ СПОРА

1. Представка се односи на правичност кривичног поступка у којем је кривица подносиатељке наводно утврђена искључиво на основу „погрешне идентификације коју је жртва лично понудила”.

2. Дана 26. јула 2010. године, гђа К.К. се жалила Полицијској станици Ковачица да су јој два женска лица ромске националности украли новац из куће. На фотографијама које су дотичној показане, које су притом биле искључиво фотографије подносиатељке, она је идентификовала подносиатељку као особу коју је видела на капији како излази из њеног дворишта, пре него што је открила крађу. Полиција је о томе сачинила службену белешку.

3. Дана 4. новембра 2010. године, истражни судија је донео решење којим је горе поменута службена белешка изузета из списка предмета.
4. Подносиатељка је 25. новембра 2010. године оптужена за тешку крађу.
5. Првостепени суд је 12. јануара 2012. године отворио главни претрес. Саслушао је подносиатељку која је тврдила да никада није била у селу, супротно тврдњама гђе К.К. Подносиатељка није могла да објасни како ју је жртва препознала. Суд је саслушао гђу К.К., која је поновила своје претходне изјаве у вези са инцидентом и идентификовала подносиатељку као особу коју је видела на капији како излази из њеног дворишта оног дана када јој је новац украден. Суд је саслушао још неколико сведока, при чему су сви комшије гђе К.К. Већина њих није видела никога испред њене куће. Могли су само да посведоче да су тог дана у свом селу учили „сумњиви аутомобил”, али нису могли да се сложе око боје тог аутомобила нити правца из којег је дошао. Само један сведок је изјавио да је видео две жене испред куће гђе К.К., али није идентификовао подносиатељку као једну од њих.
6. Дана 24. септембра 2012. године, првостепени суд је подносиатељку огласио кривом и осудио је на казну затвора у трајању од једне године. Суд је навео да је одлучне чињенице о времену, месту и начину извршења кривичног дела утврдио на основу исказа датих од стране гђе К.К. и осталих сведока, као и на основу писане документације. Суд је сматрао да је изјава гђе К.К. веродостојна, док је верзију догађаја дату од стране подносиатељке одбацио као покушај избегавања кривичне одговорности и као контрадикторну изјави датој од стране гђе К.К.
7. Апелациони суд у Новом Саду је 8. октобра 2013. године потврдио првостепену пресуду и направио је разлику између поступка препознавања из члана 104. и изјаве сведока дате на главном претресу, наводећи да у предметном случају није спроведен поступак препознавања из члана 104. Законика о кривичном поступку, већ да је гђа К.К. била у могућности да види подносиатељку у судници и да је идентификује као особу која је спорног дана била у њеном дворишту.
8. Дана 18. децембра 2013. године, Врховни касациони суд је одбио захтев за заштиту законитости подносиатељке представке о правним питањима.
9. Уставни суд је 25. марта 2015. године одбацио уставну жалбу подносиатељке.
10. Подносиатељка се притуживала на основу члана 6. Конвенције на правичност кривичног поступка у којем је оглашена кривом за тешку крађу и осуђена на казну затвора у трајању од једне године искључиво на основу доказа прибављеног препознавањем који је и сâм био спроведен противно одредбама Законика о кривичном поступку Републике Србије.

ОЦЕНА СУДА

11. Суд констатује да предметна притужба подносиатељке представке није очигледно неоснована у смислу члана 35. став 3. тачка а) Конвенције, нити недопуштена по било ком другом основу. Према томе, она се мора прогласити допуштеном.
12. Општи принципи који се односе на правичност поступка, укључујући прихватљивост доказа, сажети су у предмету *Schenk против Швајцарске* (од 12. јула 1988. године, ст. 45–46, Серија А бр. 140), *Moreira Ferreira против Португала* (бр. 2) ([ВВ], број 19867/12, став 83, од 11. јула 2017. године), *Khan против Уједињеног Краљевства* (број 35394/97, став 34, ЕСЉП 2000-V), *Jalloh против Немачке* ([ВВ], број 54810/00, став 95, ЕСЉП 2006-IX), *Vukov против Русије* ([ВВ], број 4378/02, ст. 89. и 90, од 10. марта 2009. године), *Balliu против Албаније* (број 74727/01, став 42, од 16. јуна 2005. године), и *Laska и Lika против Албаније* (бр. 12315/04 и 17605/04, став 57, од 20. априла 2010. године).
13. Према члану 104. Законика о кривичном поступку, који је био на снази у релевантно време, када је било потребно утврдити да ли сведок може препознати одређено лице које је већ описао, сведоку би се то лице показало заједно са другим њему непознатим лицима. Сва таква лица су морала имати „основне особине” сличне „основним особинама” које је сведок првобитно описао, након чега би се од сведока затражило да изјави да ли може са сигурношћу или са одређеним степеном вероватноће да препозна дотично лице и да, у случају потврдног одговора, укаже на препознато лице. У току преткривичног и претходног кривичног поступка,

препознавање лица је било потребно спровести тако да лице, које је предмет препознавања, не може да види сведока, нити да сведок може да види то лице пре него што се приступи званичном поступку препознавања.

14. Надаље, подразумева се да би, у сваком случају, поступак препознавања осумњичених, заједно са релевантним процесним мерама заштите, требало спровести убрзо након извршења кривичног дела, тако да очевидац који не познаје оптуженог може да идентификује дотично лице и да се његов/њен кредибилитет тиме тестира.

15. Осврћући се на предметни случај, Суд констатује да је једини доказ, на основу кога је подносиатељка осуђена, било њено препознавање од стране жртве на главном претресу након што јој је полиција већ показала фотографије подносиатељке и ничије више, и након што је жртва видела подносиатељку у својству окривљене у судници (видети ст. 2. и 5. горе). Штавише, није било форензичких нити других физичких доказа у вези са злочином, док се „писана документација”, на коју се позивало, састојала искључиво од полицијских извештаја (видети став 6. горе). Иако је службена белешка о првобитном препознавању подносиатељке изузета из списка предмета (видети став 3. горе), остаје чињеница да је препознавање подносиатељке пред првостепеним судом извршено у одсуству процесних гаранција садржаних у члану 104. Законика о кривичном поступку (видети ст. 5, 7. и 13. горе, укључујући и лично признање Апелационог суда у том смислу). Све ово, по мишљењу Суда, чини исказ жртве сумњивим, посебно имајући у виду чињеницу да други сведоци ни сâми нису могли да идентификују подносиатељку као извршитељку кривичног дела, док једини очевидац, упркос својој констатацији да су испред куће жртве заиста биле две жене, није могао да идентификује подносиатељку као једну од њих (видети став 5. горе). У предметним околностима, чак ни адверзијална природа поступка који је уследио није могла исправити спорне процесне недостатке (видети *Laska u Lika*, цитиран горе, став 68.).

16. Поред горе наведеног, Суд је утврдио да домаћи судови, у свом образложењу, нису у довољној мери размотрили постојећа неслагања у изјавама сведока у предметном случају (видети став 7. горе), јер је у спорним изјавама, у суштини, само понављано ко је шта рекао, те да су дотични судови одлучили да прихвате исказ жртве упркос томе што није био поткрепљен ниједним другим доказом (видети, *mutatis mutandis*, *Laska u Lika*, цитиран горе, став 64.). Домаћи судови стога нису испоштовали два основна захтева кривичног права: (i) да је на тужилаштву да докаже кривицу окривљеног ван разумне сумње; и (ii) начело *in dubio pro reo* којим се захтева да, услед постојања било какве сумње у погледу поузданости доказа, треба фаворизовати окривљеног, а не тужилаштво (видети, као пример и *mutatis mutandis*, *Barberà, Messegué u Jabardo против Шпаније*, од 6. децембра 1988. године, ст. 77. и 89, серија А бр. 146; *Melich u Beck против Чешке Републике*, број 35450/04, ст. 49. и 55, од 24. јула 2008. године; *Fatullayev против Азербејџана (бр. 2)*, број 32734/11, став 99, од 7. априла 2022. године; и *Ilgar Mammadov против Азербејџана (бр. 2)*, број 919/15, став 232, од 16. новембра 2017. године).

17. Имајући у виду горе наведено, Суд закључује да кривични поступак против подносиатељке није задовољио услове правичног суђења. Сходно томе, у предметном случају је дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције.

ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

18. Подносиатељка је захтевала понављање поступка. Она је такође тражила износ од 6.700 евра (EUR) на име претрпљене нематеријалне штете. На крају, подносиатељка представке је такође тражила износ од укупно EUR 8.210 на име трошкова и издатака који су настали на домаћем нивоу, као и на име трошкова и издатака који су настали пред Судом.

19. Влада је оспорила захтев подносиатељке у вези са предметном нематеријалном штетом. Она је такође сматрала њен захтев за накнаду трошкова непоткрепљеним.

20. Суд се позива на своју устаљену судску праксу у смислу тога да, у случају када је подносилац претрпео повреду права загарантованих чланом 6. Конвенције, он треба, у мери у којој је то могуће, бити стављен у положај у којем би био да нису занемарени захтеви те одредбе, при чему би најприкладнији облик обештећења начелно био понављање поступка, уколико се то тражи (видети, *mutatis mutandis*, *Öcalan против Турске [BB]*, број 46221/99, став 210 *in fine*, ЕСЉП 2005-IV, и *Popov против Русије*, број 26853/04, став 263, од 13. јула 2006. године). Суд с тим у вези констатује да одредбе члана 485. став 1. тачка 3) и члана 492. Законика о кривичном поступку Републике Србије, који је тренутно на снази, предвиђају, између осталог, право окривљеног да затражи понављање поступка у земљи уколико Суд утврди повреду његових/њених права загарантованих Конвенцијом. Суд стога сматра да, у специфичним околностима предметног случаја, утврђивање повреде

Конвенције сâмо по себи представља довољно правично задовољење у погледу било какве нематеријалне штете коју је претрпела подносиатељка (видети, на пример и *mutatis mutandis*, *Матијашијевић против Србије*, број 23037/04, ст. 55–57, ЕСЉП 2006-Х).

21. Што се тиче захтева подносиатељке за накнаду трошкова и издатака, Суд понавља да подносиатељка има право на повраћај трошкова и издатака само у оној мери у којој је доказано да су стварно и нужно настали и да су такође разумни у погледу њиховог квантитета. То јест, да их је подносиатељка морала платити, или је била у обавези да их плати, у складу са законском или уговорном обавезом, те да су такви трошкови и издаци морали бити неизбежни како би се спречила утврђена повреда или зарад исходавања обештећења. У предметном случају, имајући у виду документацију коју поседује и горенаведене критеријуме, Суд сматра да је разумно досудити подносиатељки износ од EUR 4.500, као и било који порез који се може наплатити подносиатељки.

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

1. *Проглашава* представку прихватљивом;

2. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције;

3. *Утврђује* да утврђивање повреде сâмо по себи представља довољно правично задовољење у погледу било какве нематеријалне штете коју је претрпела подносиатељка;

4. *Утврђује*

(а) да Тужена држава мора да исплати подносиатељки, у року од три месеца, износ од EUR 4.500 (четири хиљаде и пет стотина евра), као и било који порез који се може наплатити подносиатељки у вези са овим износом у погледу трошкова и издатака, који ће бити конвертован у валуту Тужене државе по курсу важећем на дан исплате;

(б) да, од истека наведена три месеца до измирења, треба исплатити обичну камату на горе наведени износ по стопи која је једнака најнижој каматној стопи Европске централне банке током периода неиспуњавања обавеза, уз додатак од три процентна поена;

5. *Одбацује* преостали део захтева подносиатељке за правичним задовољењем.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми 26. септембра 2023. године, у складу са правилом 77. ст. 2. и 3. Пословника Суда.

Branimir Pleše

в.д. секретара одељења

Tim Eicke

председник